

PAPAGÁJ ÉS KÖLTŐ

Elsőként hadd idézzek egy szövegből, amelyet néhány évvel korábban írtam egyik legkorábbi párizsi kiállításom alkalmából. Gyermekkoromban, amikor engem is, mint másokat, egészen jelentéktelen és csak egy gyerek szemében értékes apróságok vonzottak, volt idő, amikor különféle papírokat gyűjtöttem szenvedélyesen, elsősorban azokat, amelyekbe cukorkák voltak csomagolva. Emlékszem, kis unokahúgommal mutogattuk egymásnak a gyűjteményeinket, civakodtunk is miattuk, vagy csereberéltünk, és mindezt – bár nem tudtuk, miért is – nagy titokban.

Azután apró figurákat kezdtem előállítani papírból, szövetből, bambuszkéregből, miegymásból, és azzal szórakoztam, hogy betelepítettem őket kis házakba, melyeket könyvekből, kartonpapírból hoztam létre, és amelyekben szobáról szobára kommunikálhattak. Ez közvetlenül a háború után volt, kevés játék volt az üzletekben és nálam otthon szinte semmi – akkoriban magától értetődő volt, hogy az ember maga találja ki apró játékeit.

Gyermekkorom mélyéből ezek az emlékek merültek a felszínre, amikor nekiálltam egy miniatűr papírvilágon dolgozni. Amint ez az új tevékenység magával ragadott, figyeltem arra, hogy inkább érzelmek sodrását éreztem és nem az újdonság erejét. Mit is leltem meg? A gyönyört, hogy ennek a kis világnak a megalkotásával kielégíthetem amazt a naiv vonzást, és hogy a szenvedély, amelyre rátaláltam, elvezet a megvalósításhoz.

A papír körüli tevékenységemet valóban úgy tekinthetem, mint egy gyermekkori álmom folytatását, de hozzátartozik, hogy a saját gyerekeim vitt rá arra, hogy nap mint nap eltöltsön az a boldogság, amelyet kisgyerekként éreztem olykor annak idején. Ahogy magával sodort az igyekezetem, amellyel vadonatúj léteket birtokba vettem, teljesen átadva magam az elragadtató újdonságnak, úgy ötlött szemembe ismét mindaz, ami ebben a kis világban ragyog – függetlenül az alkotást uraló nagy eszméktől. Megérintett a gondolat, hogy ezt az eredeti szépséget megismertessem, és e csábításból apránként kis papírfigurák rajzolódtak ki.

Első gyakorlataim közé hajtogatások, apró figurák, mobilok és egyéb tartoztak. De rövidre kelve eszembe ötlött, hogy ezeket a különféle apró tárgyakat kapcsolatba hozzam egymással, hogy mintegy spontán megmozdulásban társaságot alkossanak. Így született a "képes dobozok" koncepciója, ami aztán munkám legfontosabb elemévé vált.

A dobozok vagy inkább ládikák kemény kartonból készülnek, különböző méretűek és mindegyikük szerkezete, felépítése más és más. Belsejükben rejtőzködnek a személyek, tájak és más papíralkotások által megjelenített képek. Széthajtogatva nyithatók ki, és ebben mindegyikhez egyéni, más megoldást választok.

Ezen a kiállításon egy tucatnyi különböző képes dobozt mutatok be, ezek közül háromnak magyarországi vonatkozása van.

1) **CIRKUSZ:** ezt a dobozt Karinthy Frigyes "Cirkusz" című novellája alapján készítettem. Attól fogva, hogy ezt a novellát japánul elolvastam, nem szabadulok az érzéstől, hogy a történet hőse én vagyok – mindahányszor, amikor napi megpróbáltatásokkal találom magam szemben és gyermekkori álmomat szorítom a szívemhez. Az akrobata arcát az évek folyamán ráncok barázdái jelölik meg, de az álma változatlan, ő nem öregedett meg.

2) **TANYA:** ennek a képnek az eredete egészen személyes emlékre vezethető vissza, amikor ugyanis néhány évtizeddel ezelőtt volt férjem egy barátja, Pakusza Vilmos házában töltöttünk egy éjszakát egy magyarországi körút során, pénztelenül. Ez a hely mindmáig úgy él emlékezetemben, mint a legegzetikusabb emlékek egyike, habár magam is Japán egy félreeső vidékéről származom. Emlékeim nem különböznek egy gyerekéitől: a maradandó benyomásokból tevődnek össze; így aztán dokumentumokra kellett hagyatkoynom, hogy a tanya teljes képe kialakuljon, vagy akár a fantáziámmal egészítsem ki. Bízom benne, hogy a kiállítás látogatói ismerősnek fogják találni.

3) **PAPAGÁJ ÉS KÖLTŐ:** Baka István költő emlékére alkottam. Volt férjem és ő nagyon közeli barátok voltak, nemcsak egyetemi padtársként. Együtt ették meg a katonakenyeret is, és egy darabig még a szobájukat is közösen bérelték Szegeden. Továbbá vele is, majd a feleségével is egy időt közösen töltöttünk Leningrádban. Sajnos túl korán itt hagyott bennünket, így nem találkozhattunk többé azt követően, hogy elhagytuk az országot és Franciaországban telepedtünk le. Időközben útjaink elváltak, mindnyájunké. De most, a kiállítás alkalmából, a régi szegedi barátok itt vannak velem.

4) **TANTSO:** ennek a könyvnek a képeit fényképek után készítettem, felhasználva azokat a felvételeket, amelyeket a tantso madár szenvedélyes japán megfigyelője készített. Amikor elolvastam a könyvét, megragadott a fényképek szépsége és szintúgy ennek a madárnak a meglepő életvitele. A madárpár, miután a szerelmi násztánc összekötötte őket, soha többé nem hagyja el egymást. Még ha egyikük meghal is, a másik ott marad mellette mindaddig, amíg a társának madárformája van. Együtt költik ki a tojást és együtt nevelik fel a fiókat. Milyen szép és megható ez, mai társadalmunkban szinte utópiaként hat.

Yuri Okamoto